

Întrebări care răspund, răspunsuri care întrebă

Pentru că mulți nu îl cunosc sau pentru că nu îl înțeleg.

Pe Saramago îl citești mai întâi pentru întrebările pe care le pune, și abia apoi pentru răspunsurile pe care le dă, iar acest lucru îl explică el însuși:

Nici nu se poate socoti numărul răspunsurilor care își așteaptă întrebările...

Întrebări precum ce s-ar fi întâmplat dacă Iisus și-ar fi scris propria Evanghelie despre lumea văzută prin ochii lui, ce s-ar fi întâmplat dacă toți oamenii ar orbi brusc sau dacă nimeni nu ar mai muri, dacă portughezii nu ar fi fost ajutați de cruciați să elibereze Lisabona din mâinile maurilor sau dacă oamenii ar fi descoperit zborul încă de acum 300 de ani, dacă Peninsula Iberică s-ar desprinde în mod inexplicabil de Europa și ar începe să călătorească de una singură sau dacă oamenii și-ar descoperi adevăratul nume pe care îl poartă.

Sunt întrebări pe care nimeni n-ar fi îndrăznit să le rostească și nici măcar să le gândească, sunt întrebări pe care ne este teamă să le punem sau de care încercăm să fugim cu orice chip, sunt întrebări care poate că trezesc mai multă teamă decât răspunsurile lor. Sunt întrebări care creează alte relități decât cea pe care o trăim, însă răspunsurile se întorc mereu către prezent. Un prezent incomod, grav, apăsător, care este mai mult decât un prezent al ficțiunii. Este un prezent care ar putea fi oricând cel pe care îl trăim.

Pe Saramago îl citești pentru că te citește. Te face să nu te mulțumești cu un singur răspuns și să continui să întreb și să te întreb. De fapt, nu răspunsul este cel care contează cu adevărat, ci însăși întrebarea. Și asta pentru că un răspuns nu poate avea decât o întrebare, pe când o întrebare poate oferi infinite răspunsuri. O întrebare deschide infinite uși, pe când un răspuns le închide. Saramago nu scrie pentru cei care iau lumea despre ceea ce știm noi că este, ci pentru cei care știu că lumea nu este ceea ce este.

Eu îl citesc pe Saramago pentru curajul de a întreba ceea ce alții nu îndrăznesc să întrebe, dar și pentru că nu îți fură șansa să descoperi singur alte răspunsuri decât cele canonice. Fie că rescrie istoria și religia, fie că reinventează omul și realitatea, Saramago scoate mereu la iveală întrebarea potrivită într'o lume nepotrivită. Întrebarea care răspunde, răspunsul care întrebă...

Lenebarbie

(<http://lenebarbie.wordpress.com>)

